

УДК 343.85

КРИМІНОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ¹

Клочко А.М., к. ю. н., доцент,
завідувач кафедри міжнародних відносин
Сумський національний аграрний університет

Стаття присвячена з'ясуванню окремих кримінологічних показників вчинення кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності України. Проаналізовані звітні дані Фонду гарантування вкладів фізичних осіб і Генеральної Прокуратури України за останні роки. Зроблені висновки, що відсутність уніфікованих звітів за критеріями вчинених кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності надає сумнівне уявлення про дійсний рівень їх вчинення та свідчить про поверхневе ставлення контролюючих органів до процесів криміналізації сфери банківської діяльності країни.

Ключові слова: банківська діяльність, статистичні показники, кримінальні правопорушення, євроінтеграція.

Статья посвящена определению некоторых криминологических показателей совершения уголовных правонарушений в сфере банковской деятельности Украины. Проанализированы отчетные данные Фонда гарантирования вкладов физических лиц и Генеральной Прокуратуры Украины за последние годы. Сделаны выводы о том, что отсутствие унифицированных отчетов по критериям совершенных уголовных преступлений в сфере банковской деятельности дает сомнительное представление о действительном уровне их совершения и свидетельствует о поверхностном отношении контролирующих органов к процессам криминализации сферы банковской деятельности страны.

Ключевые слова: банковская деятельность, статистические показатели, уголовные преступления, евроинтеграция.

Klochko A.M. CRIMINAL INDICATORS OF CRIMINALITY IN THE SPHERE OF BANKING ACTIVITIES OF UKRAINE: PROBLEMS OF DETERMINATION

The article is devoted to the clarification of the certain criminological indicators of the criminal offenses commission in the sphere of banking activity of Ukraine. The report data of the DGF and the General Prosecutor's Office of Ukraine for the last years have been analyzed. It is concluded that the lack of unified reports on the criteria for criminal offenses in the sphere of banking provides a dubious picture of the actual level of their commission and indicates the superficial attitude of the controlling bodies towards the processes of criminalization of the banking sphere of the country.

Key words: banking, statistical indicators, criminal offenses, eurointegration.

Постановка проблеми. Показники злочинності необхідно розуміти як кількісні й якісні показники, які визначаються за допомогою інформації про кількість вчинених злочинів, а також осіб, які їх вчинили. Показники злочинності характеризують її стан, структуру, рівень, динаміку, характер і географію. Кримінологічна характеристика кожного виду злочинності передбачає аналіз всієї сукупності інформації про вид або групу злочинів, розкриття їхньої специфічності й особливостей вчинення. З'ясування показників окремих видів злочинності можливе шляхом аналізу вибіркового статистичних даних за визначений період часу, за регіонами й особами. Злочинність у сфері банківської діяльності можна оцінити за допомогою критеріїв, які відображають її кількісні й якісні характеристики, тобто під час аналізу показників поширеності цих кримінальних правопорушень, зокрема: їхніх рівня, географії, структури та динаміки. Проте в межах однієї наукової статті неможливо повною мірою відобразити показники злочинності у сфері банківської діяльності

України. Окремі з них можуть бути висвітлені більш-менш точно з урахуванням об'єктивних статистичних даних.

Ступінь розробленості проблеми. Кримінологічним дослідженням злочинності присвячені роботи провідних вчених України та близького зарубіжжя. Зокрема, теоретичні та практичні аспекти кримінологічних показників злочинності висвітлені у фундаментальних роботах Г.А. Аванесова, М.М. Бабаєва, О.М. Бандурки, І.Г. Богатирьова, Я.І. Гилинського, В.І. Гурова, А.П. Закалюка, В.Є. Емінова, І.М. Даньшина, В.В. Голіни, О.М. Литвака, В.В. Лунєєва, О.П. Севрюкова й інших учених-кримінологів. Однак у дослідженнях вказаних фахівців не було комплексно розглянуто питання кримінологічних показників злочинності у сфері банківської діяльності України. Це пов'язано з тим, що сфера банківської діяльності нашої держави розвинулася в останні 10 років, що пов'язано з удосконаленням банківських технологій і дистанційних каналів продажу банківських послуг. Активний курс України, спрямований на євроінтеграцію, передбачає узгодження з вимогами Європейського Союзу (далі – ЄС) банківського законодавства (зокрема, щодо імплементації положень директив Базельського комітету з питань банківського нагляду). У межах виконання Угоди про асоціацію між Україною

¹ Робота виконана в рамках проекту для молодих вчених 2017 р. «Удосконалення законодавства України щодо забезпечення безпеки сфери банківської діяльності в умовах євроінтеграції: економіко-правовий аспект» (№ держ. реєстрації: 0117 У 006531).

та ЄС і реалізації Комплексної програми розвитку фінансового сектора України до 2020 р. Національний банк України (далі – НБУ) імплементує норми директив ЄС у діяльність банківської системи України. Проте дані процеси супроводжуються не лише позитивними зрушеннями, а й негативними, а саме – криміналізацією суспільних відносин у сфері банківської діяльності.

Метою статті є аналіз окремих кримінологічних показників злочинів, що вчинюються у сфері банківської діяльності України.

Виклад основного матеріалу. У наших попередніх дослідженнях ми неодноразово наголошували на тому, що сфера банківської діяльності України є цінним об'єктом кримінально-правової охорони [1, с. 297].

У зв'язку із цим необхідні підвищення рівня її безпеки та законодавчі зміни, спрямовані на формулювання відповідних забезпечувальних кримінально-правових норм.

З урахуванням того, що об'єктом злочинів у сфері банківської діяльності є суспільні відносини, що складаються в згаданій галузі в умовах її безпечного функціонування, вважаємо, що злочинність у сфері банківської діяльності – це сукупність суспільно небезпечних діянь, спрямованих на дезорганізацію встановленого порядку здійснення банківської діяльності або таких, що вчинені в процесі провадження банківських операцій або з їх використанням. У чинному Кримінальному кодексу України (далі – КК України) серед передбачених законодавцем кримінально-правових заборон, які встановлюють відповідальність за незаконні діяння у сфері банківської діяльності, необхідно виокремити групу кримінально-правових норм за їхнім видовим об'єктом. Так, вважаємо, що до цієї групи належать такі склади злочинів: незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками й іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення (ст. 200 КК України); легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 КК України); доведення банку до неплатоспроможності (ст. 218¹ КК України); доведення до банкрутства (ст. 219 КК України); порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності (ст. 220¹ КК України); фальсифікація фінансових документів і звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи (ст. 220² КК України); шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України); розголошення комерційної або банківської таємниці (ст. 232 КК України).

Дослідження сучасного стану функціонування банківської системи України показало, що вона протягом останніх років перебуває в затяжній кризі, ступінь впливу якої визначається системою чинників, основними серед яких є: військово-політична нестабільність; загальноекономічна дестабілізація; невисокий рівень капіталізації банків; зниження банківської ліквідності; слабка диференціація банківських послуг; загрозливий вплив тіньової

економіки; значна економічна та географічна концентрація; зниження довіри населення до банківського сектора та продуктів, що пропонують його суб'єкти тощо [2, с. 44].

Ускладнення суспільних відносин у процесі їх розвитку в Україні, непослідовні адміністративні рішення, які призводять здебільшого до негативних, ніж до позитивних зрушень, ігнорування позитивного іноземного досвіду в питаннях гарантування безпеки сфери банківської діяльності України, та поверхневе сприйняття законодавцем курсу гуманізації кримінального законодавства без урахування особливостей функціонування фінансової системи країни та ключових її складників у період нестабільності та військових конфліктів – всі ці процеси призводять до криміналізації суспільних відносин у різних сферах життєдіяльності суспільства. Такою, що піддається впливу різноманітних криміногенних чинників, у наш час є, зокрема, сфера банківської діяльності країни. Про значний рівень криміналізації сфери банківської діяльності країни свідчать проаналізовані статистичні показники останніх років. Зазначимо, що через відсутність їх уніфікованого обліку та систематизації ці дані не можна вважати абсолютно точними, проте вони є максимально наближеними до дійсних показників, оскільки визначені відповідно до інформації щорічних звітів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі – ФГВФО) та звітної щорічної статистичної інформації Генеральної Прокуратури України про стан злочинності.

ФГВФО створений відповідно до Указу Президента України «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків України» № 996/98 від 10 вересня 1998 р. [3]. Проте доступні дані звітності ФГВФО щодо кількості вчинених правопорушень у відкритій пресі представлені із 2010 р. Зауважимо, що вказані дані не конкретизовані достатньою мірою, у зв'язку із чим вважаємо їх дещо поверхневими. Зокрема, виникають труднощі під час аналізу даних про рівень злочинності у сфері банківської діяльності країни в період із 2010 по 2013 рр. Рівень злочинності – це визначена в абсолютних числах загальна кількість злочинів та осіб, що їх вчинили, на певній території, за певний проміжок часу [4, с. 334]. Деякі дані щодо вчинених кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності за 2013, 2014 та 2015 рр. надані у звіті ФГВФО, підготовленому 2015 р.

Зокрема, за даними ФГВФО, відомості щодо скоєних кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності доступні із 2014 р. А із 2010 по 2013 рр. представлені в основному звітні дані щодо проведених ФГВФО перевірок як контролюючого органу в межах забезпечення функціонування системи гарантування вкладів, захисту прав та інтересів вкладників, які є учасниками або тимчасовими учасниками ФГВФО. Тобто абсолютно точних відомостей щодо вчинених у цей період кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності ФГВФО у відкритій пресі не надавалося.

Так, відповідно до даних звіту ФГВФО, 2010 р. встановлено 101 порушення в 50 учас-

ників (тимчасових учасників) ФГВФО. Всього 2011 р. встановлено 97 порушень у 58 учасників [5, с. 38–39]. Загальна кількість банків, в яких виявлено недоліки у веденні бази даних відповідно до Інструкції про порядок формування бази даних про вкладників-фізичних осіб в учасниках ФГВФО, затвердженої рішенням адміністративної ради ФГВФО від 14 листопада 2002 р. № 13, – 46 банків, що становить 22,44% від загальної кількості встановлених порушень банками за 2012 р. [6, с. 45–46]. 2013 р. встановлено 524 порушення у 87 учасників ФГВФО [7, с. 45].

2014 р. ФГВФО розпочато активну роботу із притягнення до відповідальності осіб, винних у скоєнні правопорушень у неплатоспроможних банках. ФГВФО були розроблені Методичні рекомендації для уповноважених осіб ФГВФО щодо ініціювання кримінального переслідування винних осіб. Протягом 2014 р. уповноважені особи ФГВФО подали до правоохоронних органів 355 заяв про вчинення кримінального правопорушення на суму 45 686 млн. грн. Станом на 31 грудня 2014 р. за заявами уповноважених ФГВФО правоохоронні органи розглядали 381 заяву на суму 51 902 млн. грн. У межах співпраці з органами Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС), Прокуратури, Служби безпеки України (далі – СБУ), Державної фіскальної служби (далі – ДФС) і ФГВФО забезпечувалося оперативне надання інформації на запити досудового слідства та суду [8, с. 55].

Станом на 31 грудня 2015 р. уповноваженими особами ФГВФО до МВС, Прокуратури, СБУ та ДФС подано 2 494 заяви про вчинення кримінальних правопорушень на загальну суму 179,913 млрд. грн., з них: 303 заяви на суму 148,201 млрд. грн. щодо протиправних діянь власників і керівників банків; 201 заяву на суму 10,179 млрд. грн. проти інших службовців банку; 1 595 заяв на суму 13,938 млрд. грн. щодо протиправних дій клієнтів банків і 395 заяв на суму 7,594 млрд. грн. щодо інших суб'єктів. Водночас 2013 р. подано 26 заяв про вчинення кримінальних правопорушень, у 2014 р. – 398, у 2015 – 2 070 заяв.

Станом на 31 грудня 2015 р. із 2 195 заяв, направлених до МВС, 771 заява внесена в Єдиний державний реєстр досудових розслідувань (далі – ЄРДР); 291 – відмовлено у внесенні в ЄРДР; 258 – внесено в Журнал єдиного обліку (далі – ЖЕО) та по 875 заявах відповідь не надійшла. До органів прокуратури направлено 225 заяв, з яких: 97 – внесено в ЄРДР, 24 – відмовлено у внесенні в ЄРДР; 5 – внесено в ЖЕО; за 99 – відповідь не надійшла. Органи СБУ здійснювали розслідування за 17 заявами, з них 7 – внесено в ЄРДР, 1 – відмовлено у внесенні в ЄРДР; 1 – внесено в ЖЕО; за 8 – відповідь не надійшла. ДФС здійснювала розслідування за 2 заявами, з них 50 – внесено в ЄРДР, 1 – внесено в ЖЕО; за 5 – відповідь не надійшла. 2015 р. за 10 заявами підозрюваним оголошено про підозру (злочини на суму 26,090 млрд. грн.); за 105 заявами закрито провадження; матеріали за 6 заявами – направлені до суду; в одному випадку судом винесено виправду-

вальний вирок (справа щодо коштів ПАТ «КБ «Таврика»» в Meinlbank) [9, с. 91–92].

За результатами проведеної роботи в 2016 р. Департаментом розслідування протиправних діянь ФГВФО й уповноваженими особами ФГВФО до правоохоронних органів направлено 1 113 звернень про вчинення кримінальних правопорушень, за результатами розгляду яких порушено 492 кримінальні провадження, за 9 з яких направлено обвинувальні акти до суду. За результатами розгляду заяв, матеріалів перевірок, висновків та спільної співпраці ФГВФО з органами досудового розслідування у 2016 р. повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень 15 особам. За результатами досудового розслідування кримінального провадження за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 5 ст. 191, ст. 218¹,

ч. 1 ст. 382, ч. 3 ст. 209 КК України, повідомлено про підозру колишньому голові правління ПАТ «Банк Михайлівський» за ч. 5 ст. 191, ст. 218¹ КК України та повідомлено про підозру заступнику голови правління ПАТ «Банк Михайлівський» за ч. 5 ст. 191, ст. 218¹ КК України [10, с. 54].

Облік вчинених злочинів у сфері банківської діяльності й аналіз наслідків цих кримінальних правопорушень дозволить провести їх глибоке вивчення та спрямувати зусилля як теоретиків, так і практиків на виявлення й усунення причин і умов, що створюють сприятливі обставини для таких зловживань. Сьогодні незрозуміло, за якими критеріями складаються звіти ФГВФО та Генеральної Прокуратури України щодо вчинених злочинів у сфері банківської діяльності. Невизначеність і неоднозначність термінології, що використовується, не дозволяє отримати об'єктивну інформацію щодо дійсних показників цих злочинів. Серед позначень термінів, якими фахівці ФГВФО керують під час подання статистичних даних щодо правопорушень у досліджуваній сфері, є поняття: «порушення банків», «порушення у неплатоспроможних банках», «кримінальні правопорушення».

Звітні дані Генеральної Прокуратури України також містять суперечливі та неоднозначні критерії визначення показників скоєння злочинів у сфері банківської діяльності. Зокрема, у щорічних звітах Генеральної Прокуратури України із 2011 по 2017 рр. наявні такі визначення, які частково характеризують кількість кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності: «злочини, вчинені у сфері економічних відносин про кредитно-фінансову діяльність», «злочини, вчинені у банківській системі», «злочини у сфері господарської діяльності», «злочини у фінансовій та страховій діяльності», «злочини у сфері грошового посередництва», «злочини, пов'язані з діяльністю центрального банку», «злочини в інших видах грошового посередництва», «злочини в інших видах кредитування», «злочини щодо надання інших фінансових послуг, окрім страхування та пенсійного забезпечення». У нижчезазначених статистичних даних ми використовуємо термінологію, яка приведена у звітах за відповідні роки.

Так, відповідно до звітності про роботу Прокурора за 12 місяців 2011 р., порушено 527 кримінальних справ (далі – кс) у сфері економічних відносин про кредитно-фінансову діяльність; у банківській системі – 260 кс. З них надіслано до суду: про кредитно-фінансову діяльність – 478 кс, у банківській системі – 216 кс. Відповідно до звітності про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 12 місяців 2011 р., прийнято до провадження 179 кс за ст. 209 КК України. Направлено до суду з обвинувальним висновком 130 кс за ст. 209 КК України. Встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом, становила 177 168 004 грн.

Відповідно до звітності про роботу Прокурора за 11 місяців 2012 р., порушено 141 кс у сфері економічних відносин про кредитно-фінансову діяльність; у банківській системі – 89 кс. У грудні 2012 р. у сфері економічних відносин про кредитно-фінансову діяльність було розпочато 2 кримінальні провадження. З них надіслано до суду про кредитно-фінансову діяльність – 151 кс, у банківській системі – 88 кс. Відповідно до звітності про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 11 місяців 2012 р., прийнято до провадження 90 кс за ст. 209 КК України. Направлено до суду з обвинувальним висновком 78 кс за ст. 209 КК України. Встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом, становить 247 280 233 грн.

За 12 місяців 2013 р., відповідно до звітності про роботу Прокурора, порушено 175 кс у сфері економічних відносин про кредитно-фінансову діяльність. З них надіслано до суду: про кредитно-фінансову діяльність – 86 кс. Зауважимо, що у звіті за 2013 р. вже відсутній такий критерій, як «злочини, вчинені у банківській системі», зазначений у попередніх звітах про роботу Прокурора за 2011–2012 рр. Відповідно до єдиного звіту про кримінальні правопорушення (далі – кп) за 2013 р., з урахуванням вищезазначеної класифікації злочинів у сфері банківської діяльності, налічується: за ст. 200 КК України – 260 кп; за ст. 222 КК України – 327 кп; за ст. 231 КК України – 17 кп; за ст. 232 КК України – 12 кп. Відповідно до звітності про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 12 місяців 2013 р., налічується 16 кп, передбачених ст. 209 КК України. Встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом, становить 6 508 741 грн.

Відповідно до звітності про роботу Прокурора за 12 місяців 2014 р., розпочато кримінальних проваджень у сфері господарської діяльності про запобігання та протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом – 7, з яких було надіслано до суду – 1 кп. Зауважимо, що у звіті за 2014 р. вже відсутній такий критерій, як «кредитно-фінансова діяльність», зазначений у попередніх звітах за 2011–2012 рр. Відповідно до єдиного звіту про кп за 2014 р., налічується: за ст. 200 КК України – 285 кп; за ст. 222 КК України – 345 кп; за ст. 231 КК України – 26 кп; за ст. 232 КК України – 8 кп. Відповідно до звітності про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 12 місяців 2014 р.,

досудове розслідування в яких проводилося, було зареєстровано 36 кп, передбачених ст. 209 КК України. Встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом, становила 43 116 628 грн.

У звіті про роботу Прокурора за 12 місяців 2015 р. зникли кількісні критерії за сферами діяльності. Так, відповідно до єдиного звіту про кп за 2015 рік, налічується: за ст. 200 КК України – 238 кп; за ст. 222 КК України – 129 кп; за ст. 231 – 14 кп; за ст. 232 КК України – 5 кп. Відповідно до звітності про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 12 місяців 2015 р., досудове розслідування в яких проводилося, зареєстровано 58 кп, передбачених ст. 209 КК України. Встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом, становила 277 000 грн.

Відповідно до даних єдиного звіту про кп за 2016 р., налічується: за ст. 200 КК України – 167 кп; за ст. 218¹ КК України – 6 кп; за ст. 220¹ КК України – 1 кп; за ст. 220² КК України – 1 кп; за ст. 222 КК України – 62 кп; за ст. 231 КК України – 19 кп; за ст. 232 КК України – 7 кп. Відомості звіту про кп, вчинені на підприємствах, в установах і організаціях за видами економічної діяльності, зареєстровано 4 983 зареєстрованих кп, з яких у сфері грошового посередництва – 1 104 кп (серед яких щодо діяльності центрального банку – 462 кп, інших видів грошового посередництва – 642 кп). Щодо фінансового лізингу – 76 кп, інших видів кредитування – 1 112 кп; щодо надання інших фінансових послуг, окрім страхування та пенсійного забезпечення, – 3 420 кп. Відповідно до звітності про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом за 12 місяців 2016 р., досудове розслідування в яких проводилося, було зареєстровано 140 кп, передбачених ст. 209 КК України. Встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом (за обвинувальними висновками), становила 68 408 000 грн.

2017 р., відповідно до єдиного звіту про кп, досудове розслідування за якими здійснювалося органами Національної поліції, налічується: за ст. 200 КК України – 383 кп; за ст. 218¹ КК України – 4 кп; за ст. 220¹ КК України – 0 кп; за ст. 220² КК України – 1 кп [11].

Висновки. Отже, вважаємо, що з урахуванням вищезазначених даних, потребується коректна класифікація цих злочинів і усвідомлення необхідності відмежування кримінальних правопорушень, що вчинюються у сфері банківської діяльності з урахуванням їхнього основного об'єкта, від суспільно небезпечних діянь, що скоєнні у сфері банківської діяльності, проте пов'язані з посяганнями на інші охоронювані законом суспільні відносини (наприклад, відносини у сфері господарювання, власності тощо). Небезпека як негативна властивість банківської діяльності може мати різне походження та здатна завдати шкоди як самій банківській установі, так і всім суб'єктам, з якими вона пов'язана [12, с. 128]. За умов, що склалися, банки повинні систематично відстежувати наявність усіх видів загроз, вивчати можливості та шляхи їх попередження, вживати всіх можливих заходів для їх ло-

калізації та нейтралізації шкідливих наслідків [13]. З метою профілактики кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності та правильного визначення їхніх кримінологічних показників вбачаємо необхідність створення уніфікованої бази даних про кількість зареєстрованих, вчинених і розкритих злочинів у сфері банківської діяльності, що відображали би достовірний стан криміналізації досліджуваної сфери. Із цією метою потребується визначення та закріплення на законодавчому рівні класифікації (групи) злочинів, скоєних у сфері банківської діяльності. Зокрема, це можливо з урахуванням їхнього основного об'єкта – суспільних відносин, що складаються у сфері банківської діяльності в умовах її безпечного функціонування. Такі нововведення ефективно сприятимуть зниженню рівня криміналізації сфери банківської діяльності країни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ключко А.М., Нежевело В.В. Детермінанти злочинності у сфері банківської діяльності України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 6. С. 297. URL: http://lsej.org.ua/6_2017/88.pdf.
2. Пурій Г.М. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Фінансовий простір. 2017. № 3(27). С. 44. URL: <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1703/17pgmbsu.pdf>.
3. Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб-вкладників комерційних банків України: Указ Президента України від 10 вересня 1998 р. № 996/98. URL: [доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996/98](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996/98).
4. Бабенко А.М. Методичні основи кримінологічного аналізу регіональних особливостей злочинності / А.М. Бабенко // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – Вип. 71. – С. 334. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2014_71_51.
5. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Звіт за 2011 р. URL: <http://www.fg.gov.ua/files/docs/reports/Zvit2011ukr.pdf>.
6. ФГВФО. Звіт за 2012 р. URL: http://www.fg.gov.ua/files/docs/reports/Zvit_FGVFO_ukr_2012.pdf.
7. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Річний звіт 2013 р. URL: http://www.fg.gov.ua/files/docs/reports/Zvit_FGVFO_ukr_2013.pdf.
8. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб. Річний звіт 2014 р. URL: http://www.fg.gov.ua/images/docs/reports/zvit_2014_ukr.pdf.
9. Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2015 р. URL: http://www.fg.gov.ua/images/docs/reports_2015.pdf.
10. Річний звіт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб за 2016 р. С. 54. URL: http://www.fg.gov.ua/images/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82_2016_.pdf.
11. Генеральна прокуратура України. Статистична інформація про стан злочинності та результати прокурорсько-слідчої діяльності. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.
12. Волченко Н.В., Клецова Н.В. Правові засади банківської безпеки в контексті європейської інтеграції України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 6. С. 128. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1815/1/1654_IR.pdf.
13. Ключко А.М. Злочини у сфері банківської діяльності. Правовий вісник Української академії банківської справи. № 1(10). 2014. С. 68–71.